Bariéry v jazykovej komunikácii učiteľov a rodičov

doc. PaedDr. Milena Lipnická, PhD.
Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky
Pedagogická fakulta UMB
Milena.lipnicka@umb.sk

Cieľom príspevku je *vysvetliť zásadné poznanie o bariérach jazykovej komunikácie učiteľov a rodičov pre riešenie projektu, prezentovanie na konferencii a publikovanie v zborníku.*

Príspevok je výsledkom riešenia projektu KEGA č. 013UMB-4/2017 s názvom *Tvorba kurikula v oblasti jazykovej a literárnej gramotnosti v novoakreditovanom bakalárskom štúdiu*, ktorého zodpovednou riešiteľkou je doc. PaedDr. Milena Lipnická, PhD. Obsah príspevku prezentuje niektoré myšlienky z najnovšej knihy autorky príspevku. Pod názvom *Poradenská činnost učitele v mateřské škole* bola vydaná vo vydavateľstve Portál v Prahe.

Práva a povinnosti v spolupráci v škole

Spolupráca učiteľov s rodičmi je daná zákonom a preto musia spolu komunikovať a spolupracovať (školský zákon, 2008, § 144).

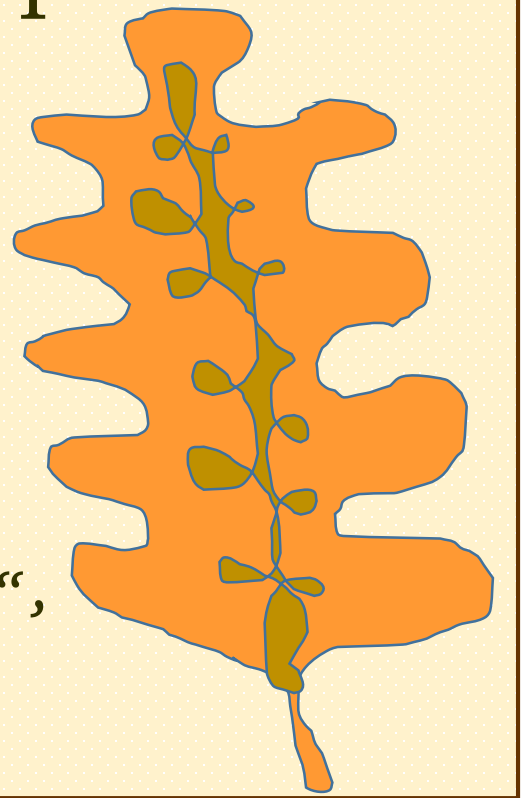

Reálne môže byť:

- **formálna**, typu: „vybaviť všetko, čo treba, ale viac nie“,
- **neformálna**, typu: „vybaviť všetko, čo treba, aj naviac, ako treba“,
- **problémová**, typu: „vybaviť nutné, ak je to naozaj treba, naviac nie“,
- **nefungujúca**, typu, „nebudem nič riešiť, vybavovať, to netreba“.

Oblasti spolupráce a komunikácie

Koriguje ochrana pedagogického pôsobenia pred neodbornými zásahmi (zákon. č. 317/2009).

Skúsený **učiteľ** sa opiera o spoluzodpovednosť rodičov v edukácii a **sleduje autonómiu svojej práce podľa etických a školských noriem.**

Rodičia majú právo byť informovaní o vo výchove a vzdelávaní dieťaťa aj sa na nej spolupodieľať, ale podľa predpisov, ktoré v škole platia.

Z toho vyplývajú konkrétne oblasti spolupráce a komunikácie učiteľov a rodičov. Je vhodné, keď si tieto priebežne dohodujú a aktualizujú.

Je žiaduce, **aby zásadné pravidlá spolupráce učiteľov a rodičov boli napísané v školskom poriadku a v aktivitách školského vzdelávacieho programu.**

Objektívne obsahy komunikácie

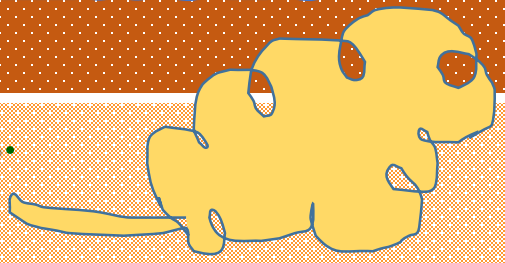

Zamerané na **výchovno-vzdelávací proces a výsledky dieťaťa**.

Dôležité je **neporovnávať deti navzájom**, ale pokroky a nedostatky rozvoja a vzdelávania dieťaťa s ním samým za určité obdobie.

V komunikovaní s rodičmi je presvedčivé, ak učiteľ svoje tvrdenia o dieťati podloží „dôkazmi“ - výsledkami pedagogického diagnostikovania.

Dôveryhodné a objektívne informácie o dieťati pre rodičov aj učiteľov.

Opodstatnené informácie súvisiace s optimalizáciou výchovy a vzdelávania dieťaťa v škole, nie informácie súkromného rodinného charakteru.

Rovnocennosť a dôvera učiteľov a rodičov podporujú objektívne obsahy komunikácie a predchádzajú vzniku komunikačných bariér.

Bariéry v jazykovej komunikácii

- komunikovanie odlišnými jazykmi,
- rozdielny intelektuálny a hodnotový potenciál,
- vzájomné nepočúvanie sa, či vôbec nekomunikovanie,
- negatívny postoj ku komunikačnému partnerovi,
- preceňovanie vlastnej autority,
- obranné reakcie niektorého z komunikačných partnerov,
- ohováranie, neoprávnené sťažovanie sa,
- znižovanie autority pred deťmi,
- neplnenie si povinností ap.

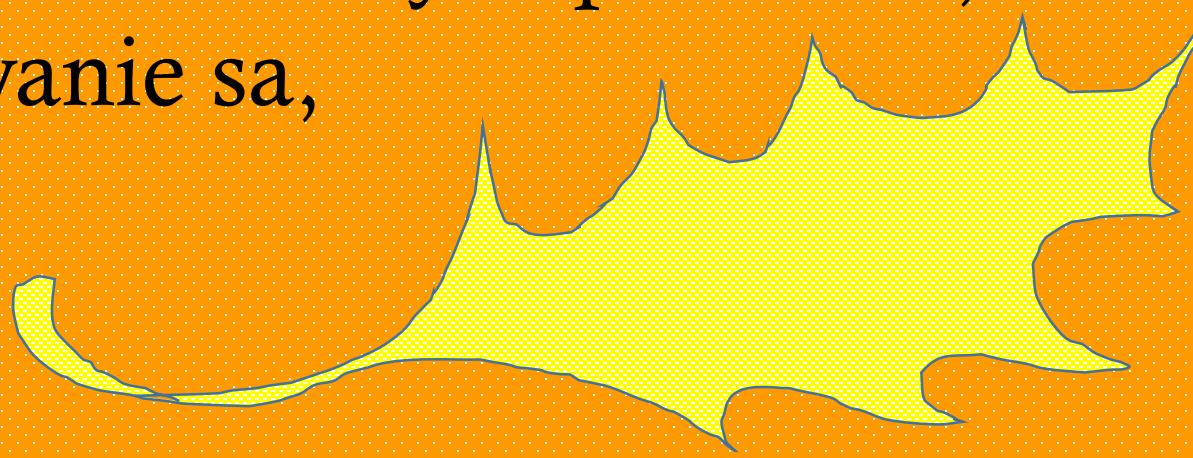

Problematická komunikácia učiteľov a rodičov

Hovoreným aj písaným jazykom,

- ***problémy v obsahovom vyjadrovaní sa*** (slovná zásoba, porozumenie významov slov a textov, spisovnosti jazykovej komunikácie) ***i formálnej rovine jazykovej komunikácie*** (správna výslovnosť, zreteľnosť a plynulosť reči, pravidlá pravopisu, obligátnosť dokumentu, správy).

- ***nevhodná formulácia a neempatické podanie problému dieťaťa****, obraňovanie, obviňovanie, osočovanie a orodovanie,*

- ***negatívne, náladové, depresívne či nervózne správanie*** niektorého z komunikačných partnerov,

- ***iné problémové tendencie:***

- kritické poznámky a pripomienky,
- moralizovanie, poúčanie,
- navodzovanie časovej tiesne,
- neriešenie podstaty problému,
- ignorovanie, nezaujímanie sa,
- podceňovanie citov, názorov.

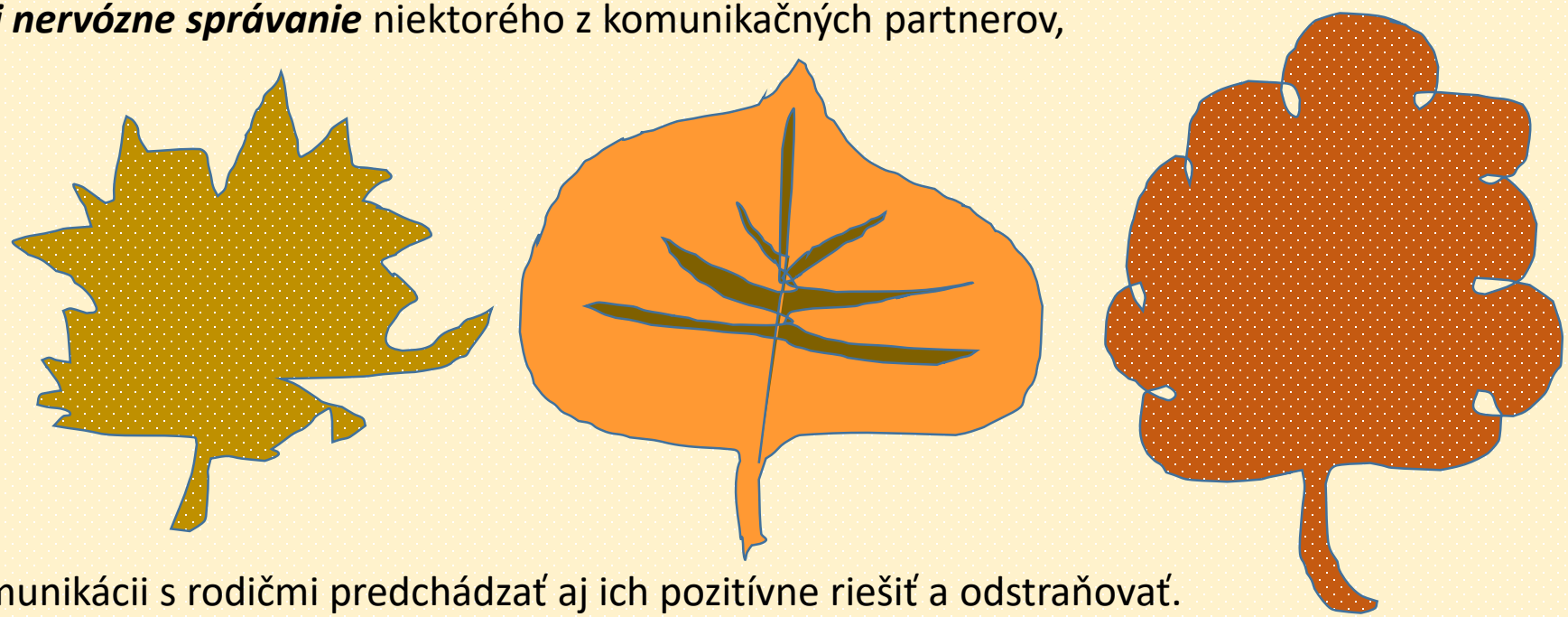

- ***neadekvátne neverbálne prejavy.***

Učiteľ má problémom, bariéram v komunikácii s rodičmi predchádzať aj ich pozitívne riešiť a odstraňovať.

Odstraňovanie bariér v komunikácii

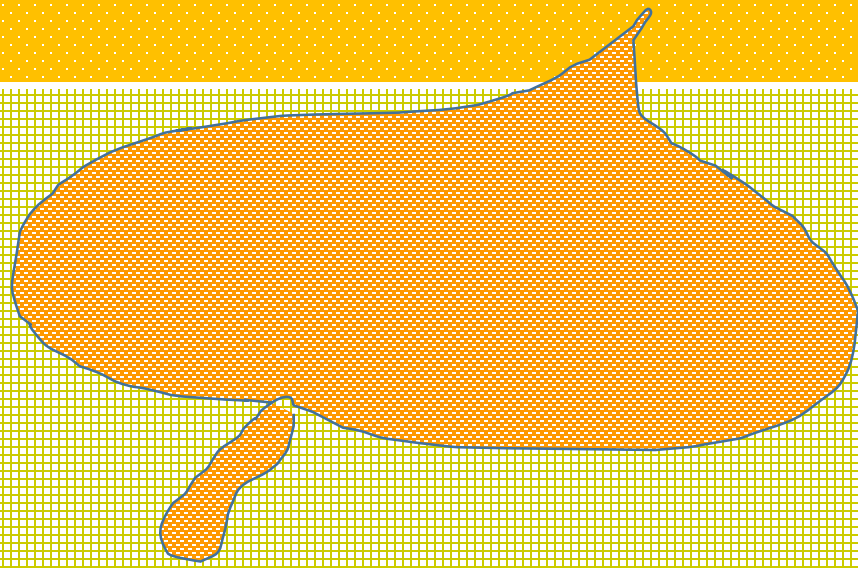

- *vzájomná akceptácia a dôvera,*
- *pravidlá organizácie komunikácie,*
- *vhodné formy komunikácie,*
- *autentickosť, empatia a úprimnosť,*
- *slušnosť, taktnosť a ohľaduplnosť,*
- *učiteľ - vzor komunikačného partnera rodičom,*
- *pokojná, rozvážna komunikácia,*
- *atmosféra bezpečia, priaznivej emocionálnej atmosféry,*
- *konštruktívne riešenia problémov.*